

P1096

ÇORENJSKI
PIONIR

NOVEMBER
DECEMBER
1944

IZDAJA POOF ZA ÇORENJSKO

GORENJSKI PIONIR

*

NOVEMBER - DECEMBER

IZDAL POOF ZA GOR

*

TISK TISKARNE „TRILOF“

Vladimir Nazor:

TOVARIŠ TITO

Kar je bilo pod pepelom
v naših srcih plaho skrito,
v kres mogočen je razsvetlil
naš tovariš

Tito

Tito.

Speljal razne je potoke
v eno strugo zmagovito
in ustvaril silno reko
naš tovariš

Tito

Tito.

Presejal je našo moko
skoz rešeto in skoz sito,
kruha novega nam mesi
naš tovariš

Tito

Tito.

(Prevel Mile Klopčič.)

Na predlog Protifašistične skupščine osvoboditve Srbije je AVNOJ imenoval predsednika NKOJ-a in Vrhovnega komandanta Narodno-osvobodilne vojske in POJ, maršala TITA za narodnega heroja. To je najvišje priznanje domovine svojemu največjemu sinu.

Ž I V E L M A R Š A L T I T O !

Pri preizkušanju novega orožja se je smrtno ponesrečil komandant Narodno osvobodilne vojske in Partizanskih odredov Slovenije, generalajtnant

France Rozman – Stane

Komandant Stane je prav gotovo dobro poznan tudi vsem pionirjem. Saj je On povedel slovensko vojsko od prvih začetkov do današnje zmagovite poti.

Bil je najboljši borec, najboljši komandant in najboljši tovariš. Kot tak bo ostal v srcu vsega slovenskega ljudstva globoko zapisan.

In čas bo zacelil vse rane.
Nikomur prestano nič več ne bo mar,
pozidal bo čas ruševine požgane
le drugov nam padlih ne vrne nikdar.

Slava komandantu Stanetului

FRANCE PREŠEREN

V vasi Vrbi na Gorenjskem se je rodil 8. decembra leta 1800 naš največji pesnik dr. France Prešeren.

France Prešeren je ustvaril iz do tedaj zaničevanega slovenskega jezika pravi biser pesniške umetnosti. Sebe in svoj narod je proslavil daleč po svetu.

Kot večina velikih mož je tudi France Prešeren prehitel čas, v katerem je živel. Mnogi ga niso mogli razumeti. Posebno tisti, ki tudi danes udarjajo po našem narodnem osvobodilnem gibanju in se družijo z okupatorjem, so mu prizadejali mnogo težkih ur. Zaradi svoje ljubezni do naroda je moral mnogo trpeti.

Toda njegovo delo je rodilo čudovit sad, da gremo danes tisto pot, ki jo je nakazal v Krstu pri Savici :

Največ sveta otrokom sliši Slave,
tja bomo našli pot, kjer nje sinovi
si prosti voljo vero in postave.

Toda šel je še dalje. Ne vojne, v miru naj žive vsi ljudje
na zemlji, zato je zapel v svoji Zdravljici:

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
ko koder sonce hodi
prepir iz sveta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak
ne vrag, le sosed bo mejak.

N a š i h b o r c e v n e b o z e b l o

Kar čez noč je postalo vse belo. Toliko snega je padlo,
da je segal Jurčku, ki je hodil šele v prvi razred, skoro do
vratu.

„Sneg!“ je zavriskal ob prvem presenečenju. Tako se
mu je mudilo v šolo, da je skoro pozabil na kruh, ki mu ga
je ponujala mama.

Sosedova Anka ga je že čakala s sankami.

Sedla sta na sanke. Hej, to je šlo po bregu proti šoli.
Tam so se nekateri že kepali, da je bilo veselje. Ena kepa je

priletela Jurčku naravnost v nos, da je kar zajavkal. No, pa je bil pionir. Samo obliznil se je in dejal: „Hu, ta je pa dobro priletela“.

V razredu je bilo danes živo. Pripovedovanja ni bilo ne konca, ne kraja. Mlakarjev Tonček je naredil že sneženega moža, ki ima nos iz korenja. Korenova Urška ima pa nove sanke, ja!

Potem je vstopila tovarišica učiteljica. Strumno so jo pozdravili kot po navadi in prvi sneg je bil tisto, o čemer so se pričeli pogovarjati.

„Ali pa ste pomislili prav na vse, zdaj ko je padel sneg?“

Otroci so pomislili. Hm, kaj neki bi bilo. Potem je Marko takoj vedel. „Partizani!“

„Da, partizani“, je dejala učiteljica.

Z mize je vzela lepak in ga pripela na tablo. Narisan je bil partizan, ki se v snegu bori s sovragom in mu mrzla burja vihra plašč. Spodaj pa je bilo zapisano razločno, da so takoj vsi prebrali:

Vse za našo vojsko!

Učiteljica pa je govorila: „Ne pozabimo na naše očete in brate, ki se bore za nas. Morda nimajo dovolj obleke, morda jih zebe v noge, ker imajo raztrgane čevlje. Kljub vsemu pa bodo zmagali in pregnali Nemce.“

Mi jim bomo pomagali. Zbrali bomo obleko in obutev zanje. Nobenega partizana ne sme zebsti, zato bomo mi poskrbeli.“

DOMA IMATE PO DVOJE OBLEK
IMATE DVA PARA ČEVLJEV
MISLITE NA NAŠE BORCE!
VSE ZA NAŠO VOJSKO!

BILA JE VELIKA VOJNA. SVET SE JE TRESEL
OD GRMENJA TOPOV IN KO RUMENI CEKINI
SO PADALE ZVEZDICE Z NEBA. UTRINJALE
SO SE IN IZGINJALE V ŠIROKEM SVETU.

NEKATERE SO PADLE V MESTO.
LJUDJE SO JIH POBRALI
IN SKOVALI IZ NJIH ZLATNIKE.

DRUGE SO PADLE NA NJIVE
POBRALI SO JIH OTROCI IN IZDOLBILI
IZ NJIH IGRAČE

TRETJE SE PADLE V GOZDOVE.
NAŠLI SO JIH PARTIZANI. PRIPELI SO JIH NA TITOVKE,
KJER JIM SVETIJO PONOČ. TATO VEDO ZA VSAKO POT.

Vse drugačen je bil letos sveti večer kot ponavadi. Očka ni bilo doma, partizan je. Sama sta napravljala jaslice mama in Matjažek.

Zamišljeno je postavljaj Matjažek pastirčke in ovčice v mah. Tesno mu je bilo pri srcu, ko je videl, da mama tiho joka.

„Poglej mama, Jezušček in Marija tudi nista imela hiše. V hlevčku sta morala biti. Ali so njima tudi Švabi požgali dom.”

„Takrat Švabov še ni bilo. Bili pa so drugi hudobni ljudje, ki so preganjali dobroto in ljubezen”, je povedala mama.

Matjažek je spet molčal. Ko pa je zataknil zvezdo na streho hlevčka, je veselo zaklical: „Glej, mama, tako zvezdo ima očka na tifovki, da, prav taka je.”

Mama se je nasmehnila in pogladila Matjažka po glavi.
„Seveda, saj se očka in partizani bore za dobro in pravico.“

„Mama, kdaj se vrne očka?“

„Kadar ne bo več Švabov pri nas. Takrat se bodo vrnil
vsi, ki se sedaj bore za nas. Vidiš, takrat bo, kot pravi angel
tamle nad jasljami:“

„MIR LJUDEM NA ZEMLJI“

V dolini so zazvonili zvonovi. Tiho je plaval njih glas
prav do zadnje hiše, do zadnjega srca.

Sredi snega je stal na straži partizan. Tudi do njega je
priplaval zvonjenje.

„Božič je danes“, je pomislil. In v duhu je gledal Matjažka
in mamo, ki stojita pri jasljamah in mislita nanj.

In še krepkeje je stisnil puško: „Saj bomo kmalu spet skupaj.“

Pionirček Tonček

Tonček je čital v Pionirju, kako drugod dečki kot on, režejo telefonske žice, podirajo mostove in s tem pomagajo uničevati sovražnika.

Pa je sklenil, da bo tudi on to storil. Za „prvo silo“ je nameraval narezati nekaj telefonske žice. Vzel je največje škarje doma in „resk“ sta padla dva konca žice na tla. Toda joj, smola, ravno, ko je čepel na brzojavnem drogu je prišla po cesti švabska patrola. Kot blisk se je spustil na cesto in se

skril za brzojavni drog. Toda prepozno. Švabi so ga že opazili in prijeli.

Nobeno izvijanje ni pomagalo. Vzeli so ga s seboj na stražnico. Tam so ga dobro „prezračili“ s palico, kot je Tonček pozneje sam povedal. Par dni pa je moral presedeti v „luknji“.

Ko so ga ispustili, je moral pomagati snažiti komandirjevo pisarno. Hodil je po mleko in druge take stvari. Puške, ki so visele v pisarni na steni, so Tončka strašno privlačevale. Pištolo na mizi pa bi najraje spravil v žep. Toda švabski komandir, je vedno skrbno pazil, kaj Tonček dela.

Nekoč pa je bila vseeno prilika ugodna. Komandir je od-

šel iz sobe. Tonček je naglo pograbil pištolo, jo vtaknil v žep in smuknil iz sobe. Na stopnicah je srečal komandirja.

„Kam pa greš?“ ga je vprašal Švab.

„Po mleko“, je hitro odvrnil Tonček in kar zaneslo ga je okrog vogala, tako se mu je mudilo. Srce pa mu je razbijalo kot kovaško kladivo.

Seveda je šel naravnost na kurirsko stanico in presenečenim tovarišem dal pištolo. No, bil je junak dneva. Ker pa se je „kompromitiral“, kot je sam dejal, ni mogel več nazaj. Švabi so ga že povsod iskali.

Takoj je odšel na Primorsko v šolo.

Štefnov:

O DRUŽINI

V šoli se učimo o družini.
Skupaj smo prebivali še lani.
Zdaj so pa ostali le spomini
in po svetu vsem smo razmetani.

Deda je ubila laška krogla.
Oče je umrl nekje v tujini.
Mati pravi, da bo delo zmogla,
sama orje v skalnati strmini.

Včasih oglase se partizani,
povedo, kje hodi Janez, Jože, Tina,
in potem smo srečni, nasmejani.
Takrat nas je velika družina.

Okrog hiše hodi stara mati,
v sivi skrbi ji oči brlijo.
Mora, mora dom obvarovati,
dokler vnuki pušk ne odložijo.

Partizani so se pripeljali

Zadnjič sem čitala Pionirja. Pa je pritekkel sosedov Tinček in zavpil skozi okno: „Švabi gredo! Z avtomobili!“

Hitro sem skrila časopis. Mama in vsi ostali smo jo ucvrli po bregu proti gozdu. Tudi drugi vaščani so vsi zbežali. Na klancu pa je že drdral motor. S sestro sva se ustavili med smrekami. Od tam sva kukali, koliko Švabov je.

Toda, kako sva se začudili, ko se je pripeljal na motorju partizan. Drugi tovariši pa so šli zadaj peš.

V našo vas se še ni pripeljal nikoli nihče z motorjem. Zato smo bili zelo veseli. Stekli smo k partizanom in jim pravili, kako smo tekli pred njimi.

Pionirji so obvestili vso vas, da so prišli partizani, ne pa okrutni švabi. Vsi so bili veseli in so klicali: „Zdravo, partizani!“

Martina.

Zbiramo za partizane

Tudi v naši šoli pridno zbiramo za našo vojsko. Samo v enem tednu smo nabrali 9 hlač, 12 suknjičev, 14 srajc, 14 spodnjih hlač, 17 parov nogavic, 5 parov čevljev, 10 zimskih jopic in še več drugega perila.

Ko smo nabrano izročili partizanom, so bili zelo veseli. Saj smo nabrali več, kot pa Krajevni narodno osvobodilni odbor. Mi pa smo sklenili, da bomo nabrali še več, da naših borcev ne bo zeblo.

Pionirji iz šole v škofjeloškem okrožju.

Kako smo okrasili grobove

Prvega novembra se spominjamo vseh mrtvih. Posebno smo se spominjali padlih borcev. Okrasili smo grobove partizanov in prižgali lučke. Niti en grob sredi naših gozdov ni bil pozabljen. Naši junaki so to zaslužili.

Slava padlim herojem!

Polde, II. razred.

Švabi in sneženi mož

Glava bo velika kepa,
mesto nosa, dolga repa,
a na glavi stara kapa,
ne odnese jo nobena sapa.

Zdaj za plotom je na straži,
in na hišo, pionirje pazi.
Mesto puške stiska metlo,
— da ga le ne bi zamedlo.

„Sneg pokazal bo sledove,
nam odkril poti bo nove.“
Misli švabška si zaseda,
ko za plotom stražo gleda.

Švabi so se priplazili,
stražo radi bi ubili.
„Hura, napad! Naskok, na nož!“
a straža bil je le — sneženi mož.

Pionirji ali že veste . . .

da naše enote razbijajo sovražnika po vsej naši zemlji,
da so v Makedoniji zavzeta poslednja oporišča: Gostivar,
Kičevo, Tetovo,
da je vsa Makedonija osvobojena,
da naše enote stiskajo obroč okoli Mostarja,
da so naši borci osvobodili Kosovo polje,
da se povsod na Gorenjskem izvajajo volitve,
da je osvobojeno mesto Tirana v Albaniji,
da je na Balkanu 24 nemških divizij, 12 polkov in 26 bata-
ljonov in da skupno z izdajalskimi enotami (četniki, usta-
ši itd.) šteje sovražna vojska 40 divizij,
da se povsod na osvobojenem in pol osvobojenem ozemlju
odpirajo šole in da samo na Gorenjskem že preko 2000
otrok obiskuje naše nove slovenske šole,
da so v Italiji aretirali generala Roatto, ki je kriv strahovitih
pokoljev in požigov v Ljubljanski pokrajini in Dalmaciji,
da je potopljena največja nemška vojna ladja Tirpitz,
da je ponovno izvoljen za predsednika Združenih držav Ame-
rike Roosevelt,
da je bilo mnogo sovjetskih borcev odlikovanih za izredno
hrabro zadržanje pri osvoboditvi Beograda,
da preko 3000 bombnikov in veliko število lovcev vsak dan
napada nemška križišča in vojno industrijo,
da je ameriška VII. armija vdrla v Strassburg,
da je nemška fronta v Vogezih v razpadu in da tu Nemci ne
nudijo nobenega resnega odpora več,
da zavezniki napredujejo proti Kölnu,
da so zavezniki tik pred Venloo in reko Maas,
da zavezniška mesta že štiri mesece niso videla nemškega
bombnika,
da nemški priseljenci bežijo iz Srema v Nemčijo,
da se vršijo veliki boji za glavno mesto Madžarske Budim-
pešto,
da zavezniki nezadržno napredujejo tudi v Italiji,
da so na Holandskem zaprli preko 50.000 oseb.

Rebus

Skrivalnica

(Kje je partizan na straži?)

